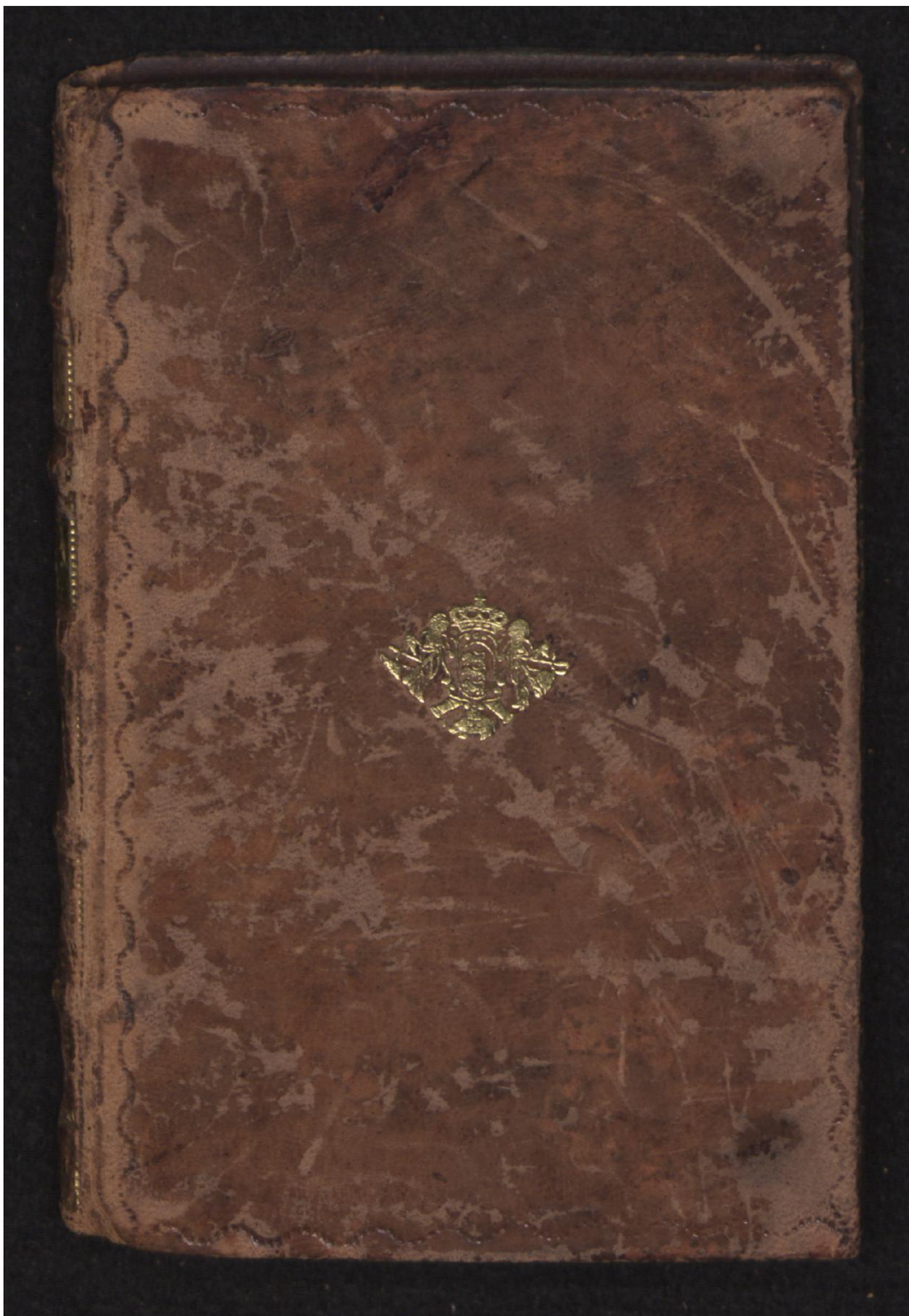
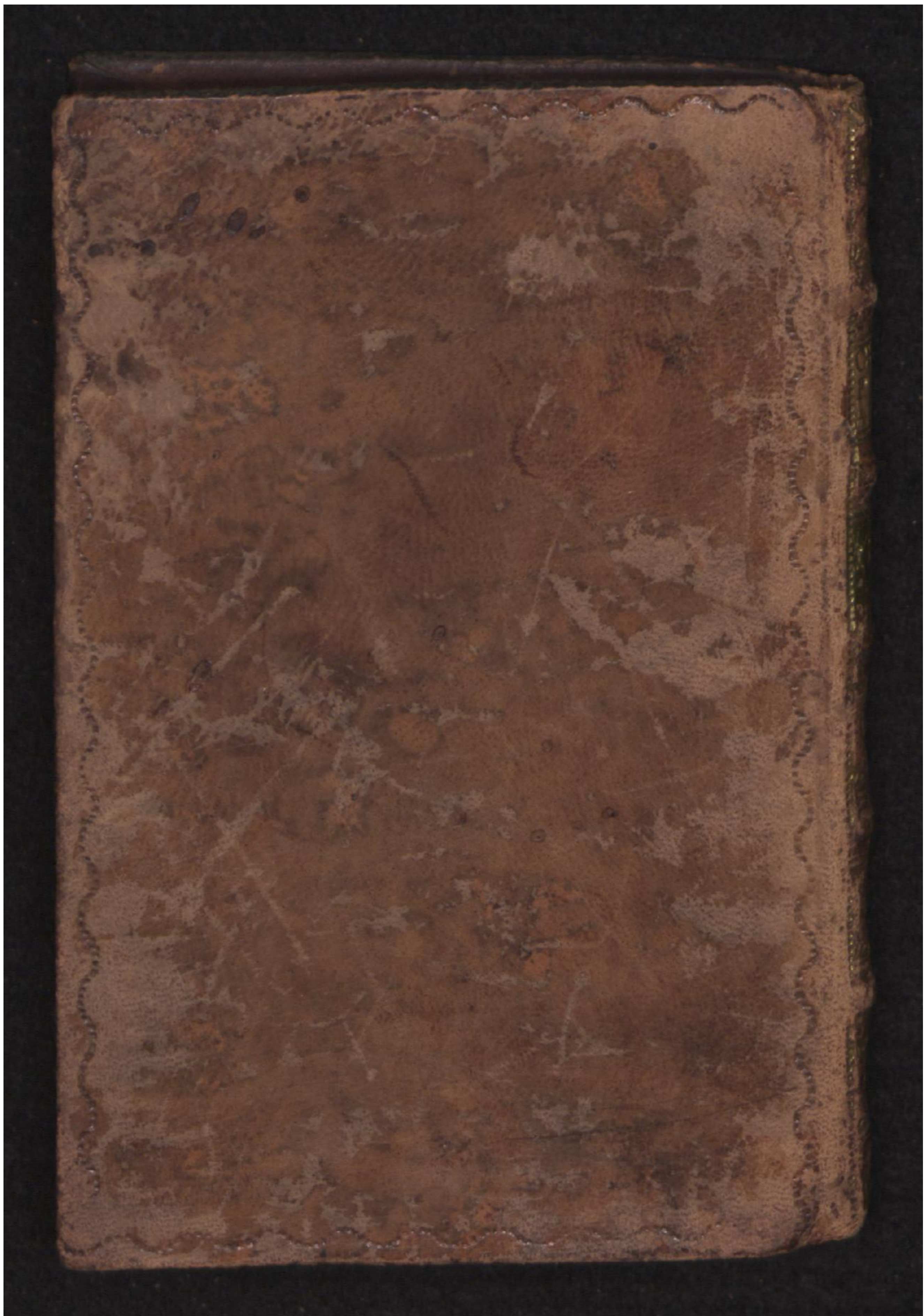

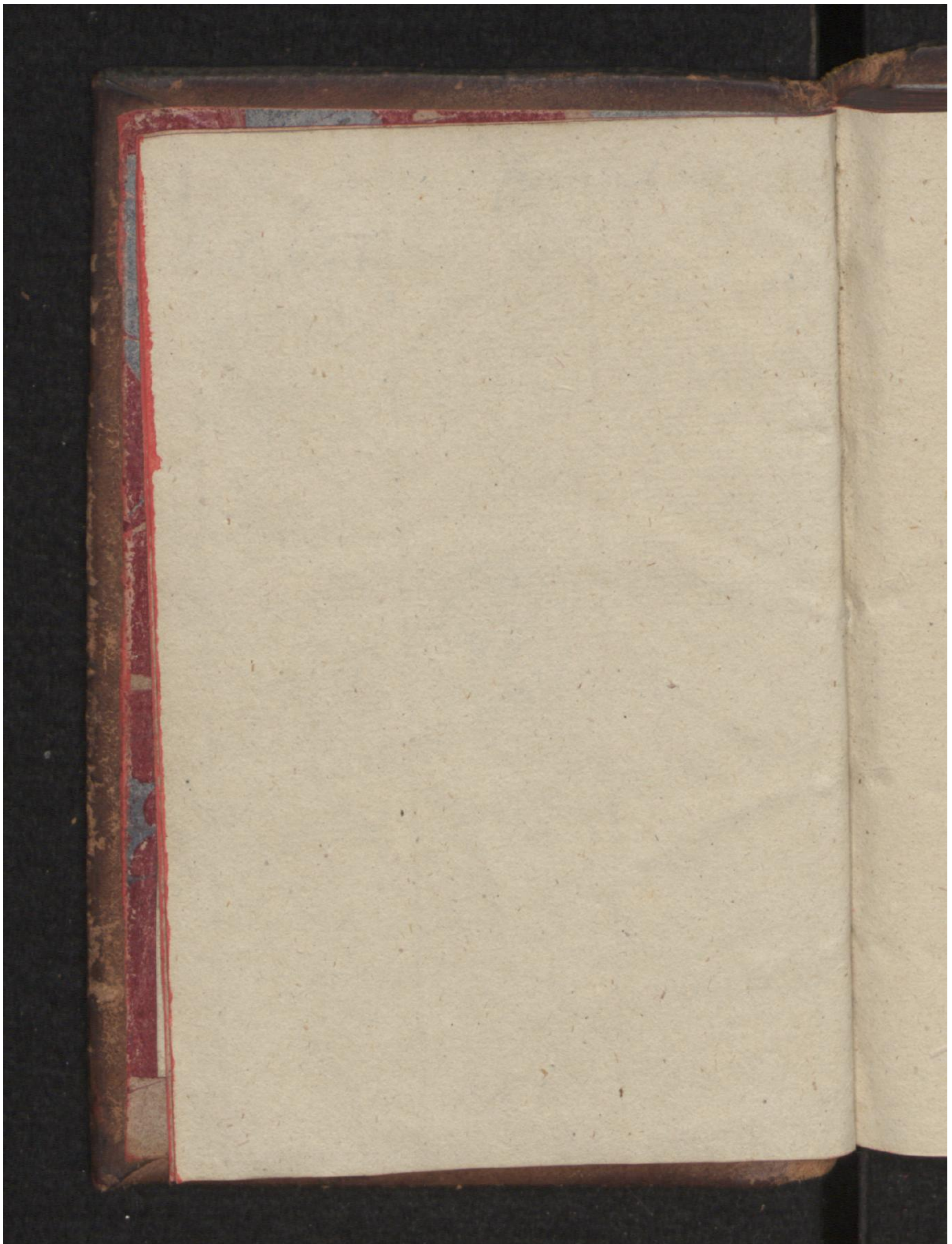

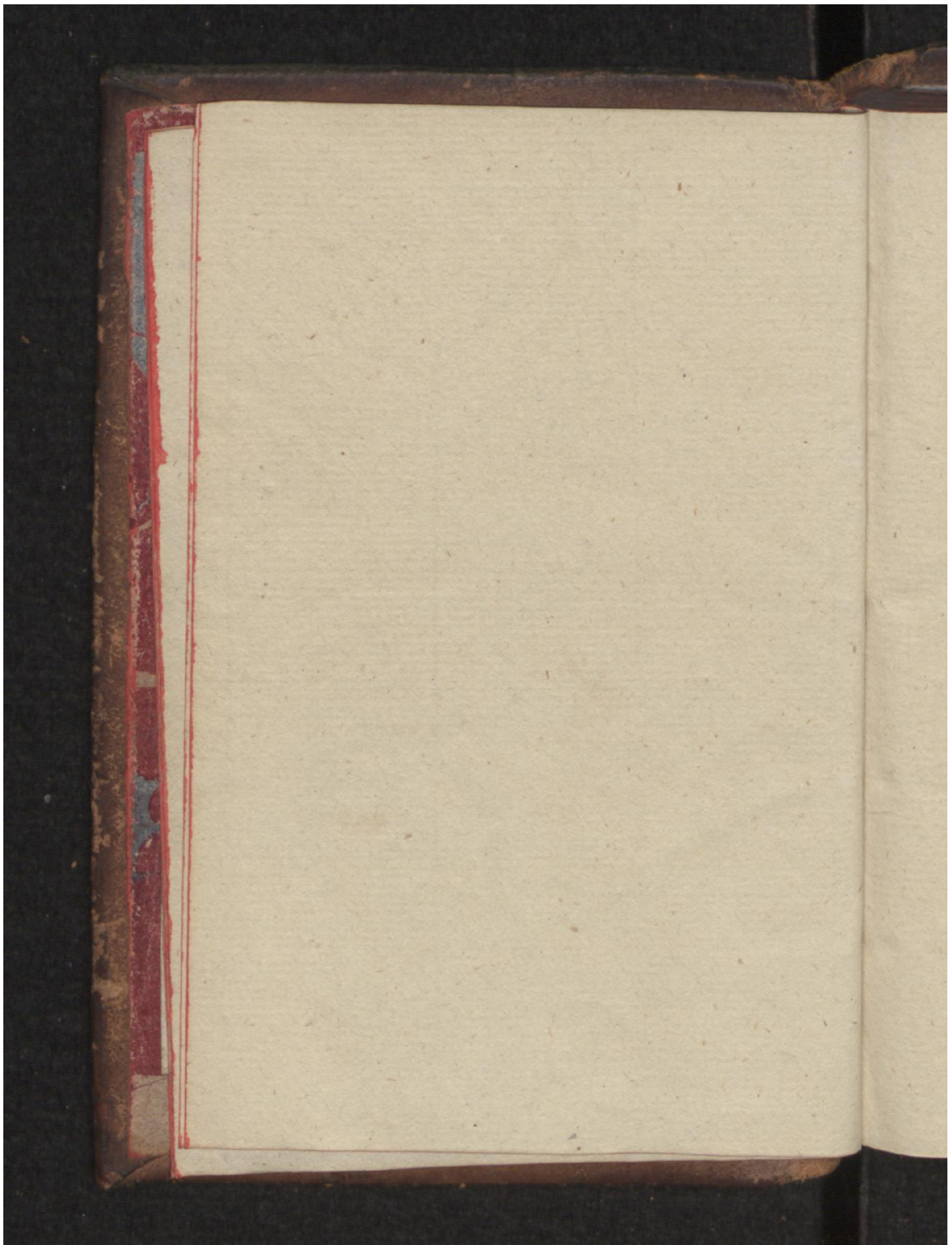

M Tuscher fec

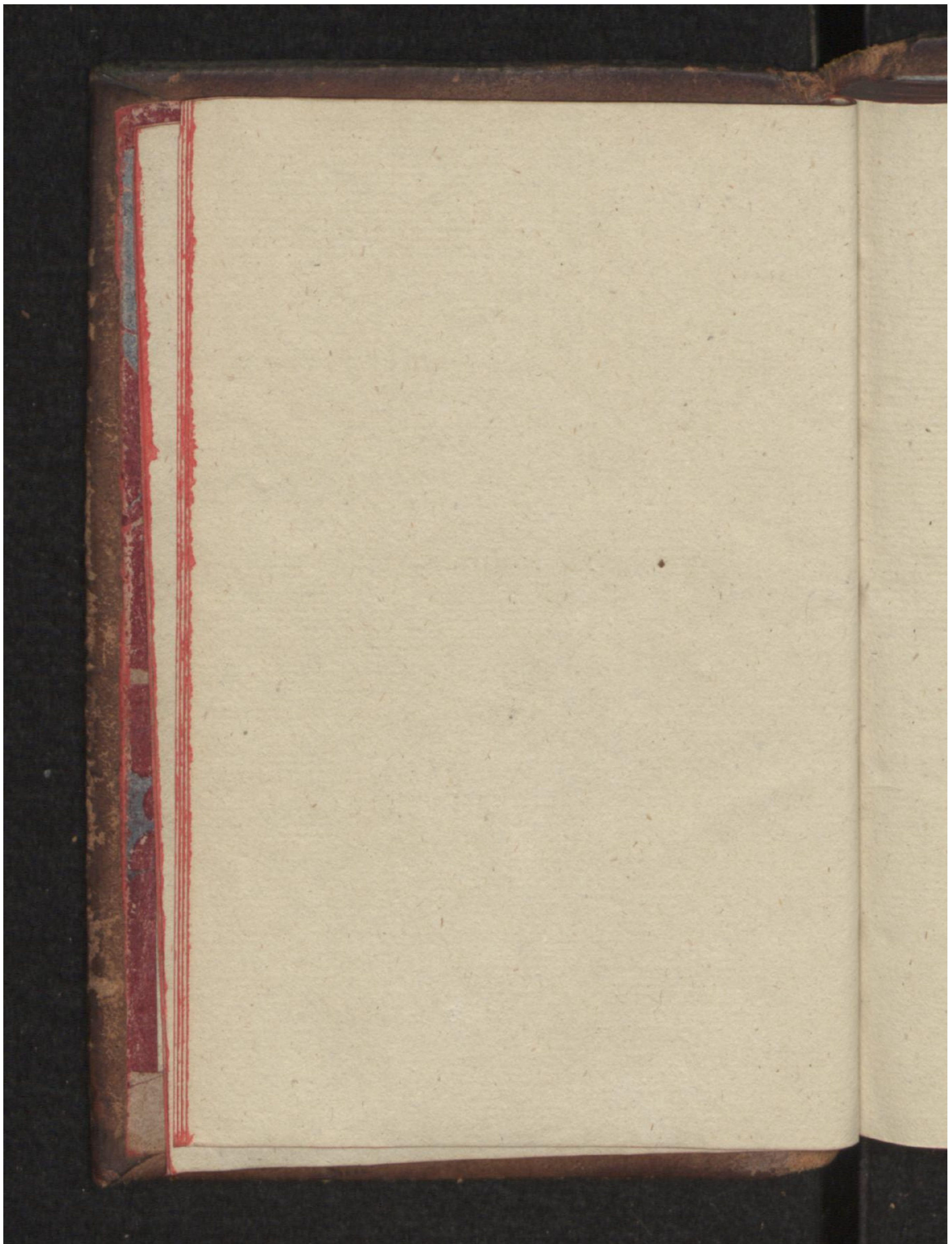

BIBLIOTHECA REGIA

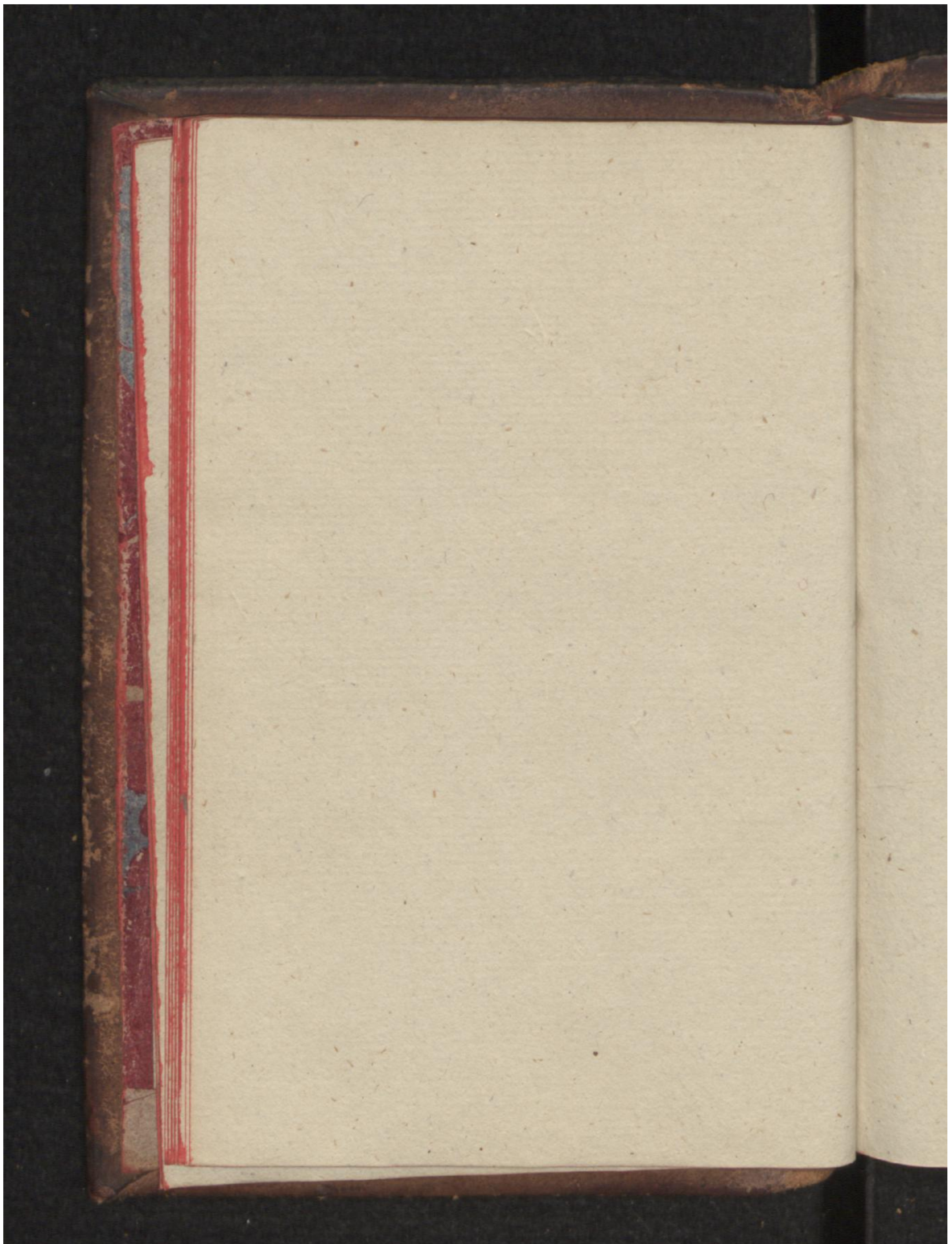

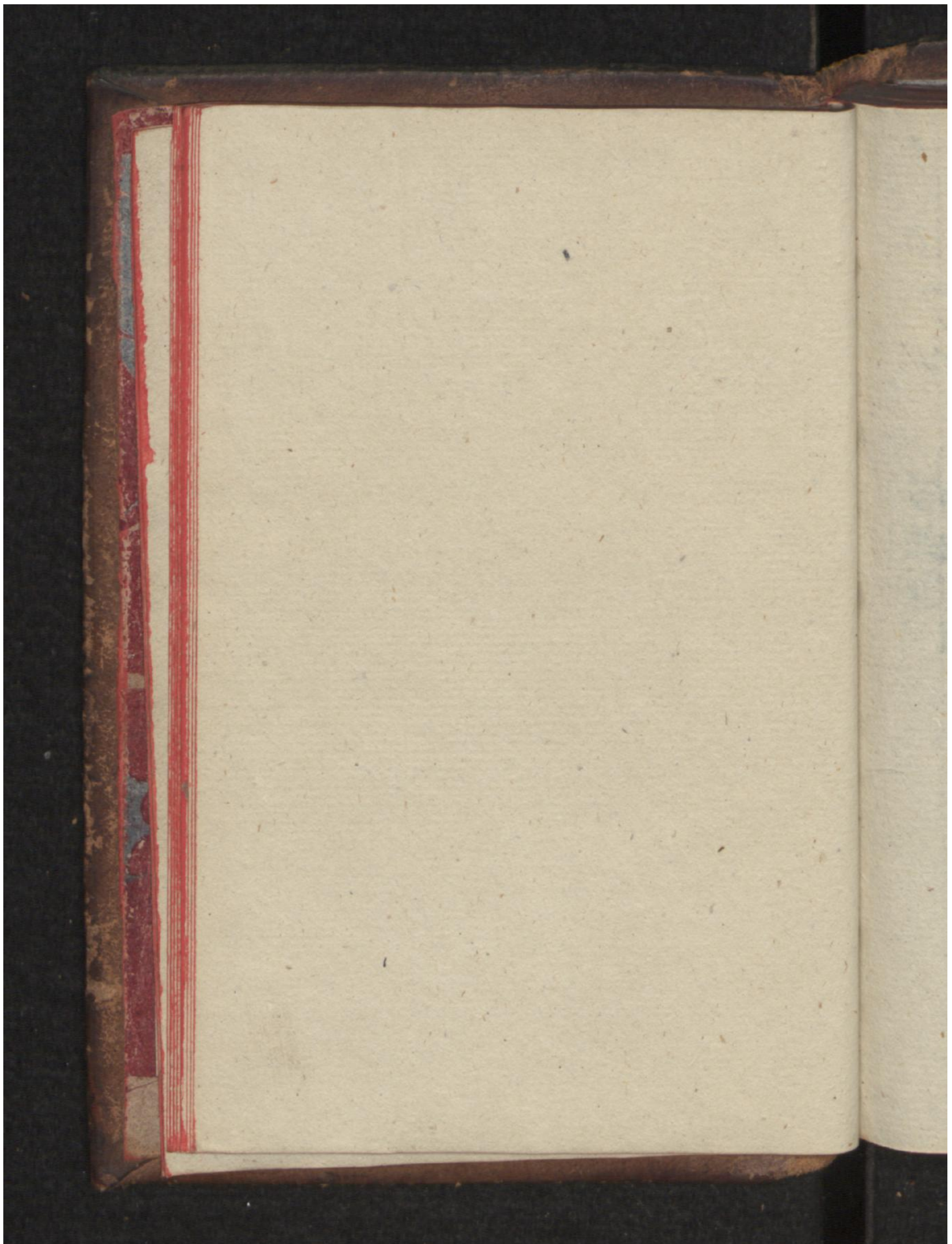

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

I det første Skrift mangler Arket b 1-8 eller Bladene 9-16. –

Det andet her indbundne Skrift, hvor Blad 1 (Titelbl.) mangler er: "Hvorledis hvert Menneske skal bære sit Kors; ved Chr Pedersen Andorp 1531.

Denne bogh er prentet i
Andorp oc rettet aff M.
Christiern Pedersen som
vaar Cannick i Lund
Aar effter Gudz byrd
M D xxxi.

INRI

✿ Huorledis huert menniſke ſkal betencke vor Herris død oc pin oc vide hennis krafft c mact ſruct oc godhed

Første maade

✿ Er der somme som saa betencke vaar Herris død oc pine ath de gøre den vrede paa Jøderne som hannem pinte / oc bande dem / Och robe paa den arme Judas for han forraade hannem / Oc lade vor Herris pineſſ i hwkommelse der met saa hen fare / Oc de gøre lige som de / der kere oc klage paa andre som haffue slaget pint eller plaffuit deris venner / Oc der fore bande oc maledide dem ✿ Saadan betenckelse / maa vel mere kallis Jødernis oc Judis betenckelse en vaar herris pineſſ

✿ J Anden maade

Haffue somme vor Herris død oc pin i deris hwkommelse / Ath han skal der are beskerme dē fra alle honde liffuis fo baade fra ild / vand / storm / krig / orlog /

andet ont/Oc fra deris fiende oc wuēner
oc fra hwg slag/saar oc skade/ oc der fa-
are bære de hende screffuen paa den) (och
kalle det almindelige swerd breff) Söme
sige som Albertus magnus screff/ At det
er bedre at effuertēcke en tid hastelige vor
Herris pine/En ath mand fastede ith aar
i gennem/och lesde hwer dag en psaltere/
Saadanne/ løsactige lerdöme effter følge
mange Oc gøre der met lige twert emod
vor Herris pines frwct och nøttelighed/
Thi de atspørge der met deris legemis
karskhed/sundhed/nøtte/gaffn/ oc bestād
Oc der fore bere de kaarss/billede/oc hel-
ligdom paa dem/aff det hellige kaarss oc
andet/somme bere hans vaben/torne krw
ne/nagle/ spiud/støtte/riss/oc suøber/och
smaa screffne kaarss met røt bleck/oc an-
den saadan ting/Ath de skulle der fore be
skermis fra all liffnis fare/skade/pine/oc
fra alt andet ont / Och det er emod vor
Herris dødis och piness nature / som S
Peder siger Vor Herre Jhesus Christus

er pint faar vor skyld At wii skulle effter følge hans fodspor/Det er ath wii skulle oc lide tolmodige/pine/plaffue/foractelse/forsmedelse/ oc anden verdens modgong/sorg oc drøffuelse/som off tilkommer/och tacke oc loffue Gud der faare

✿ J Tredye maade

Haffue somme medynck met vor Herre/offuer hans pine/oc grede oc sucke off uer hannem/lige som offuer ith wskyldigt menniske/Lige som de quinder giorde der fulde hannē aff Jherusalē Oc han straffede dem der faare oc sagde/Greder offuer eder selffue oc offuer eders børn

Der ere oc somme/ath naar de komme mit i vaar herris pineff i hwkōmelse/Da offuertēcke de huorledis vor Herre skildis fra S Maria Magdalene/Martha/Lazaro/oc fra andre sine venner i Bethania ✿ Somme betracte huor stor drøffuelse Jomfrw Maria hans moder hagde for hannem i hans pinelse/Oc de bliffue saa

lenge i saadan betenckelse/at de glēme vor
Herris pinesſ i hwkommelse der offuer/
Der aff kōmer det / ath somme betencke
vaar Herris pine saa lenge / Ath de vide
icke selffue huor de begynte eller afflode/
Vaar herre ved huad eller saadan løssac-
tig betēckelse/er mere fwndē til at vaage
en ath soffue met/Naar man saa lenge w
nøttelige tencker / Ath han icke selff ved
huad han da gør

✿ De mwe oc vel høre hel till met/som
lære oc predicke/huor megē stor oc offuer
maade megen fruct de faa som høre en
messe Oc mange lade dem och tøcke aff
deris enfoldighed oc vanwittighed / Ath
det er alligemet huorledis de høre messe/
Naar de mē all eniste see prestē staa faar
alteret oc sige messe/ Oc ath de staa eller
ligge der hoss men hwn sigis

✿ En dog ath Messen er icke indsat el-
ler skicked for hēnis egē verdighedz skyld
Men fordi ath hwn skulle gøre oss verdi
ge til at i hwkōme vor Herris sware død

oc pine Thi naar det icke skeer / da gør mand en wnøttelig vduertis forfengelig gerning i det han hører messe / ehuor god oc nøttelig hwn er i sig selff

Thi huad hielper det dig / at Gud er Gud / naar han icke er din Gud (Det er ath dw icke tror eller vist ath han giorde fyllest for dine synder met sin død oc pine Oc vill gerne forlade dig dē aldelis forgeffuis / vden all din fortienistе) Huad hielper det dig ath æde oc dricke er en anden gaat oc swnt til sit legeme / naar det er dig icke sunt oc gaat / Det er befrøctendis at mand bliffuer icke diss bedre der aff / ath man hører mange messer Naar man icke søger den rette frwct aff messen / Som er ath betencke vor Herris død oc pine / och høre hans ord oc euangelia i hende

✿ J Fierde maade

De betencke vor Herris død oc pine reth / som suarlige grwe oc forferdis i deris hierte faar deris synder / Oc der faare

mistrøste dem selffue i deris samwittighed at de kūde icke gøre fyllest for dē/ Oc dē mistrøstelse skal kōme der af/ Ath Gud fader vill haardelige straffe alle synder/ Men han icke ville giffue sin egē kere søn vaare synder qwit/ met mindē en ath han skulle gøre swar bod och bedring for dem met sin haarde død och pine/ Som Gud sagde gennem Esaie Prophetis mwnd i det liii cap/ Jeg slo hannem faar mit folkis synder skyld/ S Pouil siger til de Ro viii cap / Gud sparde icke sin egen søn/ men gaff hannem i døden faar oss alle

✿ Hwad skal da the syndige mēniske faar deris synder Men Gud fader lod saa pine/ hustruge/ och sla sin kere søn til døde faar synderne/ Der maa vere en wsigelig och greselig straff paa ferde for synderne Men saadan en megtig oc alder ypperste Persone Gudz egen søn motte lide død oc pine faar dem

✿ Naar ith menniske betencker det ret i sit hierte/ At Gudz søn som er den ewige

Gudz visdom/ville selff lide død oc pine for vaare synder skyld/ Da gruer han oc forferdis der aff/ Oc diss mere han tencker der paa/ diss mere grwer han der fore Och mistrøster sig da selff/ ath han kan icke gøre fyllest for dem / met sine egne gode gerninger/ Men han forlader sig da aldelis til Gudz naade och miskundhed/ oc tror at han lod sin søn gøre fyllest faare hans synder/met sin død oc pine/ Oc at han vil gerne forlade hannem dem aff sin egen godhed

✿ I Femte maade

Huer skall inderlige acte och besinde ved sig selff/oc vide til visse/oc inted twile der paa ath han er den/faat hwess synder skyld vor Herre Jesus Christus leed den haarde død oc pine / Saa forferde S. Peder Jøderne met strēge ord/ Lige som han hagde slaget dem met ith tordwns slag der han sagde til dem i deris forsamling I kaarss feste Gudz søn/ Som der staar i Apostlenis gerninger i det ii cap/

Oc try twsinde aff dē gruede faar hans
ord / Thi ginge de samme dag til Apo-
stlene oc sagde / Kere brødre hwat skulle
wii gøre / ath wii mwe bliffue salige

✿ Naar man seer ath vor Herre hustru
gis / kronis oc kaarss festis / Oc ath na-
glene slaff gennem hans hender oc føder /
Da skall han visselige tro / at det er hans
gerninger / Naar man seer hans torne kro
ne stinge i hans hoffuit / Da skal huer tēc
ke ath det er hans onde tancker / oc synde
lige i hwkommelser som han bruger

✿ J Siette maade

Skal huer merke oc besinde / At huor en
torn stack i vor Herris hoffuit / Der skul
le hannē met rette stinge hwndrede twsin
de torne de skulle oc saa stinge hannē i dē
euige pine fast mere / for hās vtalige syn-
der skyld / Huor dw seer en nagle stige vor
Herris hender oc føder i gennē / Der skul
le dw met rette saa stingis gennē hender /
oc føder fast verre euīdelige / oc saa pines

plaffuis/oc vdstreckis for dine synder
✿ Saa skal det gaa alle som foracte vor Herris død oc pine/Oc ere hannẽ wtack nemmelige der faare/Oc ville icke tro at han leed saadan død oc pine for dem/och giorde der met fyllest faar deris synder/Men de ville selffue gøre fyllest for dem (som de mene oc sige) met deris egne gode gerninger

✿ Vor Herre leed den haarde død oc pine/paa sit alder deyligste naturlige legeme faar vaare synder skyld/Thi de kunde ingeledis aff løsis/ eller forladis met noget andet middel/Thi maa huer grue der faare ved sig selff/huor store hans synder ere for huilke han kan icke gøre fyllest faare met alle sine gode gerninger/plict oc bod/som han kunde gøre saa lẽge han leffuede Men vor Herre Jhesus Christus Gud faders egẽ søn motte gøre fyllest for dem Och samme hans død och pine settis off faare til en spegel oc exempel/at wii skulle daglige spegle off der vdi/Och acte oc

befinde/at han leed hende for vaare synder Thi skall ingen skempte der met / eller lidet acte sine synder/ Oc mene eller lade sig tøcke/at de ere icke meget onde swaare oc store/ Eller ath han kan selff gøre fyllest for dem met sine egne velgerninger/ Effter thi ath Gudz søn motte lide saadan stor oc forsmedelig død oc pine for dē Oc der met gøre fyllest for dem Thi at inted menniske kan/oc ey heller nogen tid gøre kunde fyllest faar sine synder

✿ J Siuende maade

S Bernardus tog sig saadan forferdelse til for sine synder at han sagde/ Jeg mēte at ieg vor tryg oc fast/ Oc ieg viste icke aff den ewige dom som vor gongen offuer mig i hiemmelen/ før en ieg saa oc merkte Ath Gudz eniste søn forbarmede sig offuer mig/och gik for mig i min sted och gaff sig i den sware pine och død for mine synder skyld / Ath ieg kan icke nw mere skempe der met/ eller mene at ieg er

tryg oc fast aff mig selff/ Men der gaar sadan swar strenghed offuer vaare synder Ath Gudz søn motte selff gøre fyllest for dem met sin sware død oc pine/ Oc ingẽ anden kunde det gøre / huerken fore sine egne/eller for en andens synder/ Thi skal huer grede swcke och grue for sine synder Som vaar Herre sagde til quinderne som fulde hannem aff Iherusalem/greder icke offuer mig/men offuer eder oc ederff børn Han sagde oc aarsagen der hoff Thi ath gør mand saadant i det grøne træ/ Huad skal der da ske i det visne Lige som han ville sige/ Lærer aff denne min sware wskyldige død/hwad pine oc plaffue i haff ue fortient/oc huorledis det skall gaa eder (om i icke tro ath ieg giorde fyllest for eders synder) Den almindige tale er her sand/ Ath man slar tit en liden hwnd/at forferde en stor der met / Saa sagde och Dauid prophete / Alle folk oc flecter paa iorden skulle klage och bekere dem offuer vor Herris død oc pine ath han er pinter

til døde for deris synder skyld/ Han siger icke at de skulle grede for vor Herris død Men fore dem selff/fore at de haffue pint hannem til døde met deriss synder / Thi han led død for alle męniskis synder skyld Ath han ville forlige dem met Gud fader / och frelse dem fra dieffuelen och den ewige død oc pine/ Saa bleffue Jøderne forferde faar deris synder/ som der staat i det ii cap / i Apostlenis get / som før er sagt/ Oc de sagde til Apostlene kere brødre huad skulle wii gøre at wii mwe bliffue salige/ Thi siwnger den hellige kirke om Jhesu Christo Jeg vil tencke po vor Herris død oc pine at min siel ey for far

✣ J Ottende maade

Huer skall selff acte och befindr ath han er den som / Vor Herre haffuer told samme død oc pine faare/ Thi ath vaar Herris dødis och pines nøttelighed er aldermest der vdi / Ath ith menniske kan komme til sin egen bekendelse/

Och grwe oc forferde ſig for ſine ſynder/
ath de ere ſaa ſware oc ſtore
❧ Och huor ſom ith menniſke kan/icke
komme der til/Ath han kan acte / oc be=
ſinde huor ſware oc greſelige hans ſynder
ere fore Gud/Da er vor Herris død och
pine icke en da bleffuen hannem nøttelig/
Thi ath vor Herris død oc pine haffuer
den nature at hwn vil gøre menniſken lig
effter ſig / Ath lige ſom Vor Herre vaar
ønckelige oc iammerlige pint oc plaffuit
for vaare ſynder ſkyld Saa ſkulle wii och
effter følge hannem oc pine oc plaffue oſſ
daglige induertiſſ i vaare hierte och ſam=
wittighed/och ſucke grede/ och tøcke ilde
ath vere ath wii haffue ſaa ſwarlige ſyn=
det oc fortørned wor Gud oc ſkabere der
met/ Och ath vor Herre haffuer det fore
ledet den ſware død oc pine/Her gørſſ oc
icke mange ord behoff / Men hwer ſkall
dyblyge oc inderlige offuertencke och acte
ved ſig ſelff / Ath hans ſynder ere meget
ſware oc ſtore for Gud/oc tøcke dem ille

ath vere aff alt sith hierte/ Her maa huer merke en efterligning Ath vaare det saa ath en skalk hagde slaget en konge søn i hiel/oc han bleffue der faare rettet/oc dw vaare fri oc swnge/quaade/oc giorde dig glad lige som dw vaare aldelis wskyldig der vdi/Til saa lenge at mand grebe dig oc bewisde dig offuer ath dw hagde kom met den skalk til at sla samme konge søn i hiel/ Da bleffue dw ganske forferdet oc bedrøffuit/serdelis for dw viste i din sam wittighed ath dw hagde giffuit raad der till Saa meget merc stor angest och sorg skalt dw haffue indwertis i dig/naar dw offuertencker vor Herris død oc pine

✿ Thi ath en dog ath Jøderne pinte oc plaffuede hannem til døde/ Da vaare de alligeuel dine synderss tienere der till / thi de giorde det for dine synders skyld/Och saa est dw sandelige den sō pinte oc plaff uede Gudz søn til døde met dine synder som fore er sagt

❀ I Niende maade

Hwo som befinder sig haard/tør/eller wgudelig at vor Herris død oc pine icke forferder oc kōmer hannē til sin bekēdelse Saa ath han kan kende sine synder/oc be finde huor suare oc store de are/Han maa storlige grwe oc bere fare for sig/ath han kan bliffue salig/Thi det kan icke ander ledis vere om mand skall vorde salig/En at mand skal effter følge vor Herris Jesu Christi exempel/oc lide pine sorg nød oc modgong som han leed her i verden eller man skal siden lide plaffue i helffuede euī delige/Och i det alder minste maa hwer lide swar pine i sin dødz time oc skelffue oc beffue induertiš i sit hierte och legeme som vor Herre giorde paa korsset/Nw er det gantske greseligt ath bie effter saadan sorg pine och modgong til sin dødz time/ Thi mand vid icke naar/ eller huor ha- stelige Gud vill kalle hannem aff verden Man vid icke heller om man kan da faa tid til ath betencke sine synder / elle vaar